

NEPOBJEDIVA LAKOČA

KOMEDIJE

LANA BITENC

Ulazim u kafić Komedije. Točno je 10 sati i točno znam koga tražim. No, jedna me osoba prepoznava prva: *Ej, baš ličiš na tatu! Kako je? A što studiraš? Koja si godina? Imaš li sestru?* - isprepadala me Mladena Dervenkar-Gavran, istodobno me upoznavajući s ostatkom ekipe: Mia Begović se osmjehnula i nastavila dalje pričati o nekim sokovima koje je, eto, baš neki dan probala. Hrvoje Zalar je govorio o nedavno proživljenoj saobraćajki. Jadao se kako nije bio svjestan sudara. Autor Epilog teatra, Miro Gavran, ga je pomno slušao.

Mladena me trgne lupivši me po leđima: *I, kako je Senker?* Upravo u trenu moje realizacije odgovora, uleti Davorka Juranić zvana Dada, ravnateljica Epilog teatra, s hrpom papira, vrećica i novosti. Zakasnila je jer ju je zaustavio policajac kada se prestrojavalu kraj Sheratona. Uzaludno se trudila objašnjavati da nije mogla vidjeti znakove jer su odveć izbljedjeli. Uzbudenost smiri Miro zaključivši: *Kada padne snijeg, znakovi se uopće neće više vidjeti.* Ekipa se zamislila nad izjavom. A onda kao u pravoj komediji, uleti Keno (Željko Königskecht) i pita, kao da je ovuda slučajno prolazio: *Imamo li probu? Ostavio sam auto na cesti.*

Odlično. Svaki od njih je dovoljno luckast u stvarnosti, dakle, u komediji mogu biti samo još bolji. Smješnjiji.

Jesu li se oni promijenili u karakteru kada se vide nakon godinu dana, upita Redatelj (Marjan Bevk) Pisca. Redatelj je izgledom podsjećao na dobroćudna, nasmijanog, a ponekad, tek na trenutak, začudenog: Sancha. Pisac mu objasni: *U godinu dana? Ma ne, karakter se oblikuje do šeste godine.* Opa, još jedan Sancho! Ali, malo izvorniji. Osim brade i brkova, ovaj ima i španjolski naglasak. Pardon, slavonski. Sancho od Slavonije Njegove. Ima i velik nos. Kažu da su takvi ljudi vrlo dobre osobe, a Razum ih prati svijetom. Većinom onim svijetom bijele boje, poznatijim kao papir...

Morala je biti prisutna povelika količina razuma jer ljubav nije tako lako shvatljiva u zbilji. Teatar zbog toga i postoji - on daje pojednostavljenu sliku života, a cilj komedije i nije poučavati ili pak naširoko razglabati i moralizirati već zabaviti, istrgnuti gledatelja iz tmurnih strasti što mu kovitlaju dušom u tužnom svakodnevlju. Da, i ovdje su dopuštene suze, ali od silnog smijeha što ga potiču prizori pred nama.

Ovaj Gavranov tekst, zapravo ne zahtijeva stanoviti napor

iščitavanja nego je znatno bolje i jednostavnije dati mu se, prepustiti se. Dati mu se, da se da, da nas prepoznava. Kao npr.:

Scena ljubavnog sastanka Mladene i Hrvoja. Sjede u gostionici za običnim stolom, na običnim stolcima. U neobičnoj situaciji, ili pak u običnoj, ako tajne ljubavne sastanke po kafićima prije odluke o odlasku u hotelčić preko puta, prepoznamo kao vlastite. A prepoznavanje i jest najveća odlika ove komedije. Možda je bolje reći - otkrivanje skrivenih dijelova nas samih.

Ova komedija osvjetljava prikrivenu stvarnost, ali nam daje prostora i za naslućivanje o sebi samima, ako prije nismo bili u sličnim situacijama. Bilo je zanimljivo stvarati jednu takvu komediju. Bilo je raznih komika situacije i komike riječi.

Bilo je upitnih situacija

Mia sjedi u kafiću s ljubavnikom Kenom. Potom započinje raspravu jer ne zna kako bi radila svoj lik. Nismo ga definirali do kraja, pa ona ne može naći kontinuitet svojih misli u vezi s Karmelom. Želi li Karmela prekinuti s Đurom? Ili ga pak probuditi? Mia vidi Karmelu sa šeširom, sunčanim naočalama, ogrtačem i promuklim glasom. Totalno je zamaskirana... No, to joj ipak nije dovoljna podloga da bi izdržala u cijeloj toj sceni izgovarati rečenice za stolom.

Bilo je i volje za mijenjanje profesije

Keno je preuzeo stvari u svoje ruke:

A) kao redatelj: *Da, da, apsolutno si u pravu. Scena bi bila drukčija kad bi se zivala u sobi. Onda bi se moglo popuniti ovaj prazni hod. Evo, npr. meni mačka pobjegne pod krevet pa je tražim, a vidi mi se stražnjica... Bit će nam lakše igrati, prebacimo li scenu iz gostionice u sobu, a i publici će biti smiješno...*

B) kao dramaturg: *Trebalo bi Karmeline rečenice saštrihati tako da i ona ima prostor za komediju situacije. Soba je fantastična za takve stvari... Samo da još pitamo Miru prihvaća li to.*

Ali i čvrstih stavova da se zna tko je Pisac ovog teatra

Apsolutno grozno. Ne dolazi u obzir. Treba ostati u neutralnom prostoru. Hotelska soba je opasna. Tamo je glavni protagonist krevet i svi znaju što se tamo radi... Onda je gotovo, zna se da nije vrijeme za svađu ili za raspravu. U ovoj sceni Đuro i

Karmela samo pričaju, oni se samo dogovaraju i zbog toga ta scena mora oštati u gostionici... A Mii daj neka stavlja šećer u kavu i te fore... To se zove Sanchina fora.

Bilo je smijeha

Mladena završi ljubavnu scenu s Hrvojem i počne ga lupati tekstem po glavi: Štreberu, štreberu, učil si tekst! Sva je pažnja bila usredotočena na njene izjave upućene Hrvoju koji se zbunjeno nasmiješio: Pa, jesam... I nastupi tišina. Sve dok je opet ne razbije ponovno javljanje Dervenkarke: Što ne počnete (upućeno Keni i Mii), sada je vaša scena. Mia prekrštenih ruku i staložene face, ozbiljnim glasom: Mi nismo učili tekst. Smijeh nazočnih.

Bilo je otkrivanja duše

Kad je redatelj objavio da će pjesma Simona i Garfunkela Mrs. Robinson biti temeljna pjesma komedije, Keno nam se povjerio: Meni Mia i u privatnom životu djeluje kao Mrs Robinson. Ne bih nikada rekao kako bih fizički mogao privući takvu žensku. Ruku na srce, ne mogu reći da ih nije bilo. Ipak, bile su to slučajne glupe okolnosti... Osim što ga je Mladena nestašno lupila po glavi svojim najdražim rekvizitom - tekstem, primijetila sam da bi Keno mogao biti predstavnik Don Quijotea. U nas Hrvata, popunjenost tijela Cervantesovih junaka se zamijenila.

I iz Mladene je u jednom trenutku ljubavne scene s Hrvojem izronio solilokvij s nostalgичnim prizvukom: Vi muškarci s plavim očima tak trepćete... Tak mило trepćete okicama da vam ne možemo odoljeti. Tak te upija tim plavim očima... I samo trepće... I trepće... (Iako bi dramaturški bilo povoljnije da je sada uzdahnula, Mladena bez stanke nastavi proživljaje.) A inače - blene. Tak se neкак smota i bleji oko... I opet mu ne možeš odoljeti...

Probudio se Don Quijote ili Don Quijote opet jaše

Kako se polako i strpljivo prikradao dan javne izvedbe Veselog četverokuta, glumci i suradnici su bili zavijeni u već poznati veo nervoze. Dakle, naizgled ništa čudno. Pa ipak, svima se jedan događaj urezao u pamćenje. Kako je redatelj šetao gledalištem, tako su se stolci otvarali i zatvarali. Stvarali su buku i potaknuli Kenu: Što radiš Marjane? Kamo hodaš? A redatelj mu, s naočalama na vezicu, odgovara: Ma tražim nešto. A i prati me neki duh... Bilo je jasno, iako je duh bio bez konja. Redatelj je u sebi nosio nepobjedivog Don Quijotea. Taj je stvorio kvalitetnu komediju sa zavidnom lakoćom. Uхватite ga!

Veseli *miro gavran*
četverokut
komedija

KARMELA: Mira Banićević
LUCIJA: Mladena Gavranović
ĐURO: Željko Koenigsknep
MLADEN: Hrvoje Zidanec

Redatelj: Marjan Benčević
Izbor kostima: Đurđa Janićević

premijera: 05.11.1998.